

УДК 323.111 (71+73)

О. О. Козачук*докторант кафедри міжнародних відносин
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича***ЕТНОПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ ПОРІВНЯННЯ БАГАТОКУЛЬТУРНИХ ПРАКТИК США ТА КАНАДИ**

Постановка проблеми. Для розуміння сутності проблематики, варто розуміти, що політика багатокультурності (або мультикультуралізму) є офіційно проголошеною лише в Канаді, тому вести мову про багатокультурність у США ми можемо лише умовно. З іншого боку, для США є характерними фактичні прояви політики багатокультурності, що виражаються в низці норм. Політика багатокультурності, особливо серед науковців Північної Америки та Західної Європи, розглядає широке коло питань. Ми у своїй роботі фокусуємось винятково на політичних, інституціональних та етнополітичних аспектах. А. Колодій у статті «Американська доктрина мультикультуралізму й етнонаціональний розвиток України» почала формулювання визначення поняття «мультикультуралізм» із відповідного наголосу («...принцип етнонаціональної, освітньої, культурної політики, яка визнає й підтримує право громадян зберігати, розвивати та захищати всіма законними методами свої (етно)культурні особливості, а державу зобов'язує підтримувати такі зусилля громадян» [1]). Етнополітичні аспекти порівняння багатокультурних практик США та Канади становлять науковий та практичний інтерес, враховуючи невирішеність концептуальних основ етнонаціональної політики України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з теми та виділення невирішених раніше проблем. Про концептуальні наукові розробки щодо політики багатокультурності як вітчизняними вченими (В. Богатирець, Д. Глазов, А. Гордієнко, Д. Клименко, А. Колодій, Л. Ляпіна), так і зарубіжними (В. Бенет-Мартінез, С. Гарді, Дж. Рейтз, О. Флераз), щодо її критики (Л. Вонг, У. Гедетофт, Р. Жангожа, А. Лентін), зокрема дослідниками феномена постмультикультуралізму (Д. Гоздецька, В. Гуй-Рехлевич, Ф. Раян, С. Верговец), було написано достатньо матеріалу (питанню американської багатокультурності присвячено багато сучасних наукових праць (Т. Акіба, К. Нейджел, Дж. Рекс, Д. Рубін, Н. Смільцер)). Окремо слід виділити науковий доробок канадського вченого В. Кімліки та його критиків (М. Анварула Буйян, І. Блемраад, Р. Маррей, Д. Нейл, Т. Тріадафілопулос). Проте знову ж нашим завданням є не уточнення вже досліджених даних, а проведення порівняльного аналізу політики багатокультурності в Канаді (де ця політика була офіційною) та в США (фактична політика). Така констатація нормативних реалій дає першу важливу відмінність: нормативно-правове закріплення та офіційне проголошення. Ми маємо на увазі офіційне впровадження політики багатокультурності Канадою та акцептацію її імплементацію її основних положень численними нормативно-правовими актами США.

Мета статті - порівняти практики культурного плюралізму США та політики багатокультурності Канади.

Структурно-фокусне порівняння багатокультурних практик в США та Канаді складається з таких дослідницьких завдань:

1) порівняти історичну ретроспективу здійснення багатокультурних практик у США та Канаді;

2) порівняти роль держави в здійсненні багатокультурних практик в другій пол. XX – на поч. XXI ст.;

3) виокремити характерні для кожної з держав аспекти національного питання в контексті сучасних моделей етнополітичного розвитку.

Виклад основного матеріалу. Очевидно, що, поєднуючи щодо порівняння багатокультурних практик в США та Канаді, слід пригадати історичний аспект проблеми. Ми вважаємо за потрібне розпочати саме з Канади, враховуючи її унікальне ставлення до політики багатокультурності як такої.

Насамперед, ми не можемо залишити непоміченим факт пізнішого здобуття внутрішнього суверенітету Канадою порівняно зі Сполученими Штатами. США від самого початку свого існування інструменталізували ідею однієї нації - американців, проте в Канаді політика багатокультурності на сучасному її етапі має за мету продовження конструювання спільної канадської ідентичності. Що таке канадська ідентичність? Які виміри канадського громадянства? Ці питання цікавлять науковців та, безперечно, канадців [2; 3]. Ми не ставимо за мету порівняти процеси становлення канадської та американської ідентичностей [4; 5], проте очевидними залишаються спроби канадської держави, незважаючи на чинну політику багатокультурності, інструменталізувати поняття «канадець», тобто спільну ідентичність, незважаючи на декларовану політику підтримки етнорасової різноманітності.

Не будемо вдаватися до статистичних подробиць, проте очевидно, що феномен багатокультурності, тобто те, що В. Євтух називає «ситуацією співіснування в межах однієї структурованої спільноти (етнополітичний, етносоціальний організми) носіїв різних культурницьких традицій» [6, р. 34], був притаманний досліджуванним державам із самого початку їх існування.

Якщо розпочати наш аналіз із Канади, то, станом на 1871 р., більшість (95%, а на поч. XX ст. близько 88%) її мешканців мали або британське, або французьке походження [7, р. 125-163]. Станом на 2016 р., у країні наявні більше 250 етнічних (етнорасових) груп і лише 32,5% населення доповідає про британське коріння, 13,6% - про французьке [8, р. 1] (не будемо забувати про певні методологічні особливості: з 1996 р. в інструментарій перепису населення Канади внесено категорію «канадець», а також нині є можливість доповідати про належність більше ніж до однієї етнорасової групи. Детальніше цю проблему аналізував Т. Лупул [2; 9]). Етнічна та расова диверсифікація Канади не припинялась ніколи, очевидно, що основним чинником цього феномена була імміграція. Європейці,

китайці, японці, чорношкірі американці, які тікали «підземною залізницею» до Канади від рабства в США у XIX ст., та імміграція з усіх куточків світу після відміни обмежень у 1960-х рр. (помітне збільшення імміграції з Азії, Центральної та Південної Америки, Африки), гуманітарні ініціативи Канади щодо прийняття біженців у XX–XXI ст. – усі ці події та чинники формують сучасний феномен багатокультурності де-факто в цій державі. У 1981 р. в канадські переписи населення ввійшов термін «видимі меншини», які тоді склали 4,7% [10], а станом на 2016 р. – 22,3% [11, р. 6] (за прогнозами, до 2036 р. ця цифра може сягнути 35,9% [12, р. 7]).

Очевидно, що канадська держава як інститут не могла не реагувати на події у світі: зміну кон'юнктури ринкових відносин, перелом у ставленні до прав людини після Другої світової війни та, найголовніше, власну потребу в робочій силі й демографічному зростанні. Більше того, внутрішньополітична ситуація в Канаді в другій пол. XX ст. перестала зводитись лише до домінування британців в усіх сферах суспільно-політичних та економічних аспектів буття. Нагадаємо, що саме в 1960-х рр. починається Тиха революція у Квебеці: корінні народи Канади дедалі голосніше заявляють про свої колективні права (зокрема на землю), інші етнокультурні групи, такі як українці та німці [13, р. 257], цілком справедливо вказують на важливість свого внеску у формування канадської ідентичності. Із погляду запропонованого нами підходу державного неінституціоналізму, ми можемо зробити припущення, що, враховуючи вищепераховані фактори, канадська держава мала відреагувати. І найкращою реакцією, звичайно, стала «гра на випередження». Ми не хочемо буквальноного сприйняття цього виразу, адже мова ведеться про долі десятків мільйонів людей, проте очевидно, що влада Канади, спочатку в обличчі прем'єр-міністра Л. Пірсона у 1963 р., здійснила мудрий крок, ініціювавши роботу Королівської комісії з двомовності та двокультурності в Канаді (Royal Commission on Bilingualism and Biculturalism in Canada).

Незважаючи на першочергову увагу до франко-канадського аспекту національного питання в Канаді (про що свідчить назва Комісії), учасники протягом роботи вислухали чимало нарікань від інших етнорасових груп щодо неприпустимості применшення їхньої ролі в процесі націєбудування в Канаді [13, р. 2]. Таким чином, починаючи з 1971 р., тобто після проголошення П. Трюдо прем'єр-міністром Канади, канадська держава офіційно інструменталізує політику багатокультурності, ставши першою у світі країною, яка, за визначенням М. Мерджера (автора видання «Етнорасові відносини: перспективи Америки та світу»), почала практикувати корпоративний плюралізм – модель міжетнічної взаємодії, де структурні та культурні відмінності між групами захищені державою та інституціями, які покликані забезпечити пропорційний розподіл влади та благ між цими групами [14, р. 499].

Хронологічно інструменталізацію політики багатокультурності канадською державою можна розділити на три умовні періоди:

1) початковий (до 1971 р.). Імміграція до Канади індивідів з усього світу, утворення фактичної поліетнічності та розуміння необхідності етнополітичного менеджменту з боку держави як актора;

2) формувальний (1971–1981 рр.). Офіційне запровадження політики багатокультурності П. Трюдо, ініціювання державних програм на підтримку та заради впровадження політики, надання рекомендацій щодо вивчення багатокультурної спадщини в циклі шкільної освіти;

3) інституціоналізаційний (з 1982 р. й дотепер). Формалізація та інституціоналізація політики багатокультурності в канадському федеральному та провінційному законодавстві, дія етнополітичної моделі корпоративного плюралізму в Канаді, активне використання державою як актором політики багатокультурності для побудови канадської ідентичності [15].

Стосовно цілей політики багатокультурності в Канаді, то, на думку деяких науковців, зокрема відомого етнополітолога О. Флераса, він еволюціонував від початкових «танців та пісень» у 1970-х рр. до політики «інтегральної багатокультурності, фокусу на інклюзивному громадянстві та канадській ідентичності як відправній точці» [13, р. 4; 16; 17].

Стосовно США, то, як ми вже зазначали, у нас немає можливості стверджувати про наявність офіційної політики багатокультурності (мультикультуралізму) як такої, хоча, спираючись на стан етнополітичного організму США, можна вести мову про «частковий мультикультуралізм» [18, р. 3]. За визначенням самої А. Колодій, «термін «мультикультуралізм» потрібно відрізнити від близьких до нього понять культурної різноманітності й культурного плюралізму: культурна різноманітність (diversity) – це наявність різних культурних груп у суспільстві, його гетерогенність; культурний плюралізм (pluralism) – це політично інституціоналізована різноманітність; мультикультуралізм (multiculturalism) – принцип, ідеологія й політика які визнають і підтримують цю інституціоналізовану або неінституціоналізовану культурну різноманітність» [18, р. 5]. Вкотре підкреслюємо, що, зустрічаючи в літературі словосполучення «американський мультикультуралізм», ми маємо пам'ятати про відсутність офіційної політики та нормативно-правового акту(-ів), який би це закріплював на офіційному рівні. Інша справа, що ми можемо вести мову про багатокультурність як інституцію: з одного боку, США притаманний культурний плюралізм (в нормативній площині етнорасові групи є об'єктом політики «безкольоровості»), проте більшість ідеологічних та політичних принципів, які на початковому етапі сформували американську ідентичність, виключали афроамериканців та корінних американців [19, р. 7]; проте з іншого боку, ми мусимо визнати, що кейс багатокультурності в США є більш заплутаним, ніж канадська політика багатокультурності. Будучи етнокультурно строкатою державою, США достатньо довго фактично (ми наголошуємо на слові «фактично», тому що нормативного вираження ця політика не мала) практикували концепцію «плавильного казана» (melting pot) [13, р. 257; 20, р. 59–74], тобто «переплавлення» етнорасових груп в одну американську націю, або більш сучасні гіпотези концепції етнокультурного розвитку Сполучених Штатів – «салатниця» (salad bowl), тобто перебування в одному етнополітичному організмі елементів, які перемішуються, утворюючи своєю комбінацією неповторну «страву», проте кожен «інгредієнт» окремо зберігає властиві йому «смакові» (етнокультурні) осо-

бливості [21–25]. Цікавими є «фруктові метафори» в крос-національному порівнянні США та Канади [26], які використовує професор Каліфорнійського університету (м. Берклі, США) А. Блемраад, чий науковий доробок щодо порівняння інтеграції іммігрантів та біженців, проблеми надання громадянства в США та Канаді, безумовно, заслуговує на більш детальне вивчення українськими науковцями [27–32].

Як для аналізу концепцій етнополітичного розвитку Сполучених Штатів в історичній ретроспективі, так і для спроби концептуалізації останньої в її нинішньому стані, на нашу думку, варто виходити з розуміння природи принаймні двох незалежних змінних (якщо ми здійснюємо крос-національне порівняння з Канадою), до яких належать такі:

1) колоніалізм різних типів, який практикувався в обох державах (або на територіях, які передували юридичній незалежності відповідно США та Канади). Він був присутній у трьох вимірах в Сполучених Штатах, та у двох у Канаді та поділявся на:

- колоніалізм стосовно корінних народів Північної Америки. Його здійснювали різні суб'єкти, зокрема держава (або принаймні з її відома та юридичного супроводу) як у США, так і в Канаді.

- колоніалізм іммігрантів із Європи (ми підкреслюємо значення цієї частини світу в імміграції до Північної Америки, особливо у XIX–першій пол. XX ст.), які в Сполучених Штатах до другої пол. XX ст. потрапили під дію концепції «плавильного казана», а в Канаді – у суспільство двох етнокультурних груп (англо-канадської та франко-канадської) з помітним домінуванням першої до 1960-х рр.

- рабовласницький колоніалізм – незалежна змінна, характерна для Сполучених Штатів, а саме: завезення чорношкірих індивідів в основному з Африки для ведення плантаційного типу господарства; прислугами, моделями суспільно-трудова відносин був гібрид капіталізму з рабовласництвом.

Ці змінні, зокрема остання, яку коротко можна назвати «рабство», адже тривала експлуатація чорношкірого населення, перебування їх у власності білих громадян США, є, на нашу думку, важливим елементом, незалежною змінною, яка чинила вплив на розвиток інститутів, інституцій, міжетнічної взаємодії та національного питання в Сполучених Штатах Америки та Канаді.

2) хвилі імміграції як джерело етнорасових груп. Ми згадували хвилі імміграції в контексті колоніалізму, проте американське (в більших обсягах та протягом більш тривалого періоду часу, ніж канадське) суспільство зазнавало притоку й інших етнорасових груп, які не настільки активно брали участь у політичному житті держави, проте натепер складають відчутний відсоток громадян та населення загалом у досліджуваних державах. Мова ведеться про латиноамериканців та азіатів. Важливим моментом, характерною рисою американського етнополітичного організму, залишається те, що латиноамериканці зберігають спільну мову (іспанську) та тісні зв'язки з державами свого походження, а азійські мігранти вирізняються найбільшим рівнем «чужинності» своїх культур та цінностей щодо «першопрохідців» - європейських етнокультурних груп [33, р. 251].

Тут ми підходимо до критично важливого, на нашу думку, моменту в розумінні різниці етнополітичного розвитку США та Канади. Згаданий вище рабовласницький колоніалізм є унікальною незалежною змінною, притаманною лише США в нашому бінарному крос-національному порівнянні США і Канади. Тому приблизно в один і той самий час, коли обидві досліджувані держави постали перед проблемою інституційного коригування процесів етнополітичного розвитку та інституціоналізації етнорасових відносин, США, на відміну від Канади, стояли перед проблемою акомодативної афроамериканців. Потреба й боротьба останніх, їх інокорпорація в суспільно-політичне, економічне життя держави стали запобіжником у проблемі запровадження офіційної політики багатокультурності США.

Повертаючись до кейсу Канади, її практики офіційної політики багатокультурності, ми вважаємо, що ця держава поділяє структурні аспекти національного питання аналогічно до США. Для Канади так само є характерним колоніалізм типів стосовно корінних народів та колонізації іммігрантами, а також незалежна змінна 2 (хвилі імміграції різних етнорасових груп, проблема зміни етнорасового профілю суспільства є більш актуальною в контексті швидших змін в етнорасовому розподілі громадян). Незважаючи на відсутність рабовласницького колоніалізму, ми далекі від цілковитого захоплення моделлю етнополітичного розвитку Канади та не маємо наміру позиціонувати її, порівнюючи з американською. Насамперед через наше переконання у тому, що не існує універсальної моделі політики багатокультурності, навіть Канада та Австралія, які офіційно її практикують, мають розбіжності в певних питаннях її реалізації. По друге, навіщо вважати, що якщо Канада є однією з найбільш полі етнічно строкатих держав, то там відсутня етнорасова стратифікація [14, р. 448].

Висновки. Таким чином, ми з'ясували, що в Сполучених Штатах Америки політика багатокультурності (мультикультуралізму) ніколи не практикувалась державою як провідним політичним актором та основним інститутом згідно з нашим державоцентричним неоінституційним підходом, як і політика «плавильного казана» ніколи не була офіційно інструменталізованою Вашингтоном, проте американці довгий час вважали саме цю практику ключовим підходом до процесу американського націєбудування. Політика багатокультурності нормативно знайшла своє втілення у відповідній статті Конституційного акту Канади 1982 р. (Стаття 27 «Багатокультурна спадщина») та акти про багатокультурність від 1988 р. Суб'єкти канадської федерації (ми маємо на увазі провінції як адміністративно-територіальні одиниці) теж долучились до формування політики багатокультурності на місцевому рівні, прийнявши відповідне законодавство. Лише провінція Квебек (станом на поч. 2018 р.) не імплементувала в провінційне законодавство норми політики багатокультурності, що, на нашу думку, не можна залишати поза увагою. Дослідження квебекської відповіді (політики інтеркультуралізму), де чільна роль належить франко-канадцям, а національні та етнорасові меншини вимушені інтегруватись у цю мейнстрімову на місцевому рівні політику, порівняння квебекської політики інтеркультуралізму та політики багатокультурності можуть стати перспективною темою подальших досліджень у сфері національного питання в Канаді.

Література

1. Колодій А. Американська доктрина мультикультуралізму і етнонаціональний розвиток України. Агора. 2008. № 6. С. 5–14.
2. Лупул Т. Політизація етнічності як інституційний фактор сучасного процесу канадського націєтворення. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. 456 с.
3. *Belonging? Diversity, Recognition and Shared Citizenship in Canada* / ed. Banting K., Courchene T.J., Seidle F.L. Montreal: Institute for Research on Public Policy, 2007. 708 p.
4. Бурейко Н. Фактори формування національної ідентичності Сполучених Штатів Америки в зарубіжнотому американознавстві. Панорама політологічних студій: науковий вісник Рівненського державного гуманітарного університету. 2012. Р. 224–231.
5. *Citizenship in Transnational Perspective* / ed. Mann J. Cham: Springer International Publishing, 2017.
6. Євтух В. Етнічність: енциклопедичний довідник. Київ: Фенікс, 2012. 396 с.
7. Basavarajappa K., Bali Ram. Statistics Canada. Section A: Population and migration. 1999. URL: <http://www.statcan.gc.ca/pub/11-516-x/pdf/5500092-eng.pdf> (last accessed: 24.02.2018).
8. Statistics Canada. Ethnic and cultural origins of Canadians: Portrait of a rich heritage. 2017. URL: <http://www12.statcan.gc.ca/census-recensement/2016/as-sa/98-200-x/2016016/98-200-x2016016-eng.pdf> (last accessed: 13.11.2017).
9. Лупул Т. Соціально-політична амбівалентність моделей «багатокультурність» та етнічний «канадець» як типів колективного проекту сучасного канадського націєтворення. Історико-політичні проблеми сучасного світу. 2010. № 21–22. Р. 68–72.
10. 2006 Census: Ethnic origin, visible minorities, place of work and mode of transportation. Statistics Canada - The Daily. 2008. URL: <http://www.statcan.gc.ca/daily-quotidien/080402/dq080402a-eng.htm> (last accessed: 24.02.2018).
11. Statistics Canada. Immigrant population in Canada, 2016 Census of Population. 2017. URL: <http://www.statcan.gc.ca/pub/11-627-m/11-627-m2017028-eng.pdf> (last accessed: 13.11.2017).
12. Statistics Canada. Immigration and ethnocultural diversity: Key results from the 2016 Census. 2017. URL: <http://www.statcan.gc.ca/daily-quotidien/171025/dq171025b-eng.pdf> (last accessed: 25.10.2017).
13. Guo S., Wong L. Revisiting Multiculturalism in Canada: Theories, Policies and Debates. Rotterdam: Boston Sense Pub., 2015. 345 p.
14. Marger M. Race and Ethnic Relations: American and Global Perspectives. 8th ed. Belmont, CA: Wadsworth Publishing, 2008. 608 p.
15. Dewing M. Canadian Multiculturalism. Background Paper. Ottawa: Library of Parliament. 2013. URL: <https://bdp.parl.ca/content/lop/ResearchPublications/2009-20-e.pdf>. (last accessed: 25.10.2017).
16. Fleras A., Kunz J. Media and Minorities: Representing Diversity in a Multicultural Canada. Toronto: Thompson Educational Publishing, Inc., 2001. 202 p.
17. Kunz J., Sykes S. From Mosaic to Harmony: Multicultural Canada in the 21st Century: Results of Regional Roundtables. Ottawa: Government of Canada, 2007.
18. Колодій А. Доктрина мультикультуралізму: перспективи модифікації в державах з неконсолідованими націями. Демократичне врядування. 2011. № 8.
19. Бурейко Н. К вопросу об американской национальной идентичности (политико-идеологические факторы ее становления). *Studia Humanitatis*. 2013. № 1.
20. Євтух В. Зібрання творів / упор. Л. Савенкова, О. Коротич; ред. Г. Голіцина. Київ: Вид-во «Фенікс», 2014. Т. 4. 1991–1992. 423 с.
21. Anderson E. Beyond the Melting Pot Reconsidered. *International Migration Review*. 2000. Vol. 34, № 1. P. 262.
22. Bertsch A. The Melting Pot vs. the Salad Bowl: A Call to Explore Regional Cross-Cultural Differences and Similarities Within the U.S.A. *Journal of Organizational Culture, Communications and Conflict*. 2013. Vol. 17, № 1. P. 131–148.
23. D'Innocenzo M. Immigration and ethnicity: American Society - "melting pot" or "salad bowl"? Westport: Greenwood Press, 1992. 344 p.
24. Lyman S. The Assimilation-pluralism Debate: Toward A Postmodern Resolution of the American Ethnoracial Dilemma. *International Journal of Politics, Culture & Society*. 1992. Vol. 6, № 2. P. 181.
25. Shelton J. E Pluribus Unum? How Racial, Ethnic, and Religious Group Memberships Impact Beliefs about American National Identity. *Nationalism and Ethnic Politics*. 2010. Vol. 16, № 1. P. 67–91.
26. Bloemraad I. "Two Peas in a Pod," "Apples and Oranges," and Other Food Metaphors: Comparing Canada and the United States. *American Behavioral Scientist*. 2011. Vol. 55, № 9. P. 1131–1159.
27. Bloemraad I. *Becoming a Citizen: Incorporating Immigrants and Refugees in the United States and Canada*. University of California Press, 2006.
28. Bloemraad I. *Becoming a Citizen in the United States and Canada: Structured Mobilization and Immigrant Political Incorporation*. *Social Forces*. 2006. Vol. 85, № 2. P. 667–695.
29. Bloemraad I., Korteweg A., Yurdakul G. Citizenship and Immigration: Multiculturalism, Assimilation, and Challenges to the Nation-State. *Annual Review of Sociology*. 2008. Vol. 34. P. 153–179.
30. Bloemraad I. Definitional Debates, Mechanisms and Canada: Comment on Will Kymlicka's article: "Solidarity in Diverse Societies". *Comparative Migration Studies*. 2015. Vol. 3, № 1.
31. Wright M., Bloemraad I. Is There a Trade-off between Multiculturalism and Socio-Political Integration? Policy Regimes and Immigrant Incorporation in Comparative Perspective. *Perspectives on Politics*. 2012. Vol. 10, № 1. P. 77–95.
32. Bloemraad I. *Unity in Diversity?: Bridging Models of Multiculturalism and Immigrant Integration*. *Du Bois Review: Social Science Research on Race*. 2007. Vol. 4, № 2. P. 317–336.
33. Rex J. *Multiculturalism in Europe and America. Nations and Nationalism*. 1995. Vol. 1, № 2. P. 243–259.

Анотація

Козачук О. О. Етнополітичний аспект порівняння багатокультурних практик США та Канади. – Стаття.

Політика багатокультурності (мультикультуралізму) є офіційно проголошеною в Канаді, в Сполучених Штатах Америки ми можемо констатувати практику культурного плюралізму. Для США характерні фактичні прояви політики багатокультурності, виражені в низці норм з підтримки етнорасових меншин та корінних народів. Стаття сфокусована лише на політичних, інституціональних та етнополітичних аспектах порівняння багатокультурних практик у США та Канаді. У США політика багатокультурності (мультикультуралізму) ніколи не практикувалась державою як інститутом, так само, як і політика «плавильного казана» ніколи не була офіційно інструменталізованою Вашингтоном, проте американці довгий час вважали саме цю практику ключовим підходом до процесу американського націєбудування. Політика багатокультурності нормативно знайшла своє втілення в Конституційному акті Канади 1982 р. та Законі про багатокультурність.

Ключові слова: політика багатокультурності, культурний плюралізм, етнорасова взаємодія, імміграція.

Аннотация

Козачук О. А. Этнополитический аспект сравнения мультикультурных практик США и Канады. – Статья.

Политика многокультурности (мультикультурализма) официально провозглашена в Канаде, в Соединенных Штатах Америки мы можем констатировать практику культурного плюрализма. Для США характерны фактические проявления политики мультикультурализма, выражены в ряде норм по поддержке этнорасовых меньшинств и коренных народов. Статья сфокусирована исключительно на политических, институциональных и этнополитических аспектах сравнения мультикультурных

практик в США и Канаде. В США политика мультикультурализма никогда не практиковалась государством как институтом, так же, как и политика «плавильного котла» никогда не была официально инструментализирована официальным Вашингтоном, однако американцы долгое время считали именно эту практику ключевым подходом к процессу американского нациестроительства. Политика мультикультурализма нормативно нашла свое воплощение в Конституционном акте Канады 1982 р. и Законе о мультикультурности.

Ключевые слова: политика мультикультурализма, культурный плюрализм, этнорасовое взаимодействие, иммиграция.

Summary

Kozachuk O. O. The comparison of multicultural practices in the USA and Canada: ethnopolitical aspect. – Article.

The policy of multiculturalism is officially proclaimed in Canada, but in the United States, we can state the practice of cultural pluralism. The United States is characterized by actual manifestations of the policy of multiculturalism, as it is expressed in a number of norms for the support of ethnic and racial minorities and indigenous peoples. The article focuses exclusively on the political, institutional and ethnopolitical aspects of comparing multicultural practices in the United States and Canada. In the United States, the policy of multiculturalism has never been practiced by the state as an institution, as well as the policy of a “melting pot” has never been officially institutionalized by official Washington, but Americans have long regarded this practice as a key approach to the process of American nation-building. The policy of multiculturalism has been standardized in the Constitutional Act of Canada and the Canadian Multiculturalism Act.

Key words: multiculturalism, cultural pluralism, ethnic and racial interaction, immigration.